

11 ZALECENIA DLA PRODUCENTÓW KISZONKI

Istnieje kilka zasad, którymi należy się kierować aby uzyskać wysokogatunkową kiszonkę. Niezależnie od tego czy zależy nam na wysokiej wydajności bydła mlecznego, czy chcemy uzyskać dobre wyniki w hodowli bydła rzeźnego, kluczem do sukcesu jest maksymalizacja udziału kiszonki w paszy.

- 1. Pasza powinna się opierać na dobrych jakościowo składnikach (trawach lub roślinach strączkowych).** Stare pastwisko jest często silnie przerośnięte chwastami. Udział chwastów w pokosie obniża jego jakość. Pasza jest wówczas mniej strawna i zawiera mniej sacharydów. Warto jest rozważyć wykorzystanie roślin strączkowych, które charakteryzują się bardzo wysoką wartością odżywczą.
- 2. Nawożenie zgodne z zapotrzebowaniem uprawy i klasą gleby.** Ciemnozielony kolor oznacza nadmiar azotu, czyli mniejszą zawartość cukrów. Spowalnia to również fermentację, co grozi słabszym zakiszeniem i w efekcie zwiększonym udziałem niestrawnych składników paszy jak amoniak i kwas masłowy. Maksymalny poziom azotu w kiszonce powinien wynosić od 180 do 250 jednostek na ha, w zależności od typu łąki i klasy gleby.
- 3. Stosowanie obornika w nawożeniu łąk.** Obornik jest wartościowym źródłem azotu, fosforu oraz potasu (NPK). Obornik należy stosować rozważnie i trzeba go wliczyć w całokształt bilansu nawożenia. Należy unikać rozrzucania obornika później niż 7 tygodni przed zbiorami, ponieważ może to doprowadzić do skażenia kiszonki.
- 4. Do koszenia przystępujemy w odpowiednim stadium rozwoju zielonki.** Wysokoprzyswajalna kiszonka (70+) powinna być koszona we wczesnym okresie strzelania w źdźbło. Należy zatem dobrać moment, w którym łodyga zaczyna pęcznieć – jest to najlepszy czas na koszenie. Każdy kolejny tydzień opóźnienia pokosów majowych oznacza spadek wartości odżywczych kiszonki o 1,8 jednostki.
- 5. Zielonkę tniemy na odpowiedniej wysokości i gdy jest sucha.** Zielonkę tniemy na wysokości 5 – 20 cm, w zależności od ryzyka skażenia gleby. W ten sposób upewniamy się, że martwa materia pozostanie na polu. Kosić należy, gdy uprawa jest sucha, w innym przypadku woda zostanie zatrzymana w pokosie i ciężko go będzie osuszyć.
- 6. Podsuszanie pokosu.** Im szybciej podsuszy się pokos (pożądanym udziałem suchej masy dla belowanej kiszonki to 35-55% objętości) tym niższe będą straty energetyczne oraz mniejsze ryzyko skażenia pleśnią i drożdżami paszowymi.

WPŁYW AFZY ROZWOJU UPRAWY NA EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNĄ I ZAWARTOŚĆ PROTEIN

Etap rozwoju łodyg i liści w uprawie	Wartość energetyczna (MJ/kg suchej masy)	Zawartość protein (%)
Uprawa silnie uliściana, brak łodyg	12	18
Uprawa uliściana, z rzadka widoczne łodygi	11	16
Uprawa uliściana z kwitającymi łodygami	10	14
Uprawa średnio uliściana z dużą liczbą kwitających łodyg	9	12
Łodygi w pełni rozwinięte, uprawa wchodzi w okres kwitnienia	8	10

- 7. Stosowanie belownicy tnącej.** Przy zastosowaniu belownicy tnącej zwiększa się gęstość kiszonki w beli, co ułatwia fermentację przez ograniczenie dostępu powietrza. Bardziej zbita kiszonka oznacza mniej beli na ha uprawy, co znacznie wpływa na obniżenie kosztów. Układanie zbitych beli o tym samym rozmiarze znacznie ułatwia owijanie i składowanie kiszonki.
- 8. Stosowanie dodatków do kiszonki.** Stosowanie dodatków ułatwia fermentację oraz zatrzymanie składników odżywczych w kiszonce.

- 9. Stosowanie folii o wysokiej jakości.** Folia wysokiej jakości odznacza się lepszą wytrzymałością i lepkością, co zmniejsza ryzyko dostępu tlenu po zbelowaniu. Przy belowaniu kiszonki o o wysokim udziale suchej masy (45% i więcej) oraz kiszonki pozyskanej z koszenia roślin o grubszych łodygach, takich jak czerwona koniczyna i lucerna, zaleca się stosowanie co najmniej 6 warstw folii.
- 10. Dokładne przygotowanie beli do składowania.** Odradza się układanie beli w stosy wyższe niż 3 bele, a w przypadku bardziej mokrych beli należy układać je pojedynczo lub po dwie. Inaczej bele narażone są na rozszczelnienie lub nawet rozsądzenie folii ochronnej.
- 11. Poprawne składowanie beli i naprawa wszelkich uszkodzeń folii.** Bele powinno się składować z dala od cieków wodnych w celu uniknięcia potencjalnego skażenia. Rzędy beli powinny być owinięte specjalną siatką dla ochrony przed ptakami i szkodnikami. Wszelkie uszkodzenia folii powinny być jak najszybciej naprawione przy pomocy odpowiednich łąt, a łątane bele powinny zostać użyte jako pierwsze do karmienia.